

UČITELJSKI TOVARŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. dan vsakega mesca, in velja za celo leto 2 gold. 50 kr.,
za pol leta pa 1 gold. 30 kr. nov. dn.

Tečaj III.

V Ljubljani 1. julija 1863.

List 13.

SVABILO

na naročbo „UČIT. TOVARŠA“ za družega pol leta 1863.

Z mescem julijem nastopi naš „Tovarš“ drugo polovico III. tečaja. Vse njegove blage podpornike zopet lepo prosimo, da bi ga tudi v drugi polovici t. l. blagovoljno podpirali z obilno naročnino in z dopisi. Tiste g. g. naročnike, ki so imeli naš list le do konec tega mesca naročen, pa prijazno prosimo, da bi se zdaj zopet oglasili in naročnino doplačali. Novim naročnikom še lahko damo vse dosedanje liste. Naročnina se ne bo spremenila, akoravno smo si napravili notni tisk, ter je za celo leto 2 gold. 50 kr., — za pol leta pa 1 gold. 30 kr.

Fredništvo in založništvo.

Šola in starši.

Prebravši uni dan verli sostavek v „Zagrebskih Novinah“ pod tem naslovom, usedem se koj, da ga prestavim v slovensko besedo, ter ga našemu milemu „Tovaršu“ pošljem, naj bi ga tudi on svojim bravcem priobčil.

„V starem in najnovejem veku so šole kot glavna podlaga izobraženja, duševnega in materialnega blagostanja narodovega, brez katerega propadli so že narodi in posamezni ljudje.

Kakor nas povestnica uči, napredovali so v vseh vekih in

v vseh krajih le tisti narodi, kateri so, spoznavši popolnoma svoj namen, skerbili, da z veljavnim podučevanjem nježne mladosti in z vpeljavo veljavnih šol postavijo podlago za dobro srečo svojih prihodnjikov in svoje domovine.

Šola je bila, pa mora tudi nam biti mesto, posvečeno blagim znanostim, vplemenitenu mladih sere, — ona mora biti mesto, kjer se ne izreja mladost, zlata in sladka naša nada, samo za to, da se izreja po zahtevanju našega veka in ker to, kakor pravijo, samo da je v modi; namen šole je mnogo važnejši in plemenitnejši.

Šola izobrazuje mladost, da bode enkrat imela domovina poštenih ljudi, da ji bode cvetelo rokodelstvo in obrtnija, da bode obogatila s premeti in s trgovino, in da se čedalje bolje približuje tisti celoti, ktera je že po božji pravičnosti dana vsem narodom.

Vprašanje je zdaj, ali more zadovoljiti sama šola ti nalogi? Ali je morebiti treba k temu znatne podpore od ktere druge strani?

Na to vprašanje lahko je odgovoriti, ker mnogoletne skušnje kažejo in svetujejo nam tudi v teh zadevah dovolj očitno. Šola potrebuje podpore in sicer podpore od staršev ali roditeljev.

Kjer starši ne podpirajo šole, kjer oni razvitek zavirajo, tam ne mora šola nikdar doseči tiste popolnosti, ktero bi doseči morala.

Zalibog! tudi so izobraženi starši, kateri svoje otroke brez razlike imajo za naj bolji material, iz kterega mora jim potem učitelj narediti z lastnim trudom in z lastno močjo — učene možje.

Taki starši pošljejo svojega otroka v šolo — in potem naj manje več zanj ne skerbé; če kdaj slučajno srečajo že učitelja, kteremu so otroka izročili, ne slišiš drugzega, kakor prigovore, s kterimi prezirajo učiteljski stan in s tem dokazujejo, da nič ne razumejo o šoli in o učiteljski nalogi.

Tudi so starši, ki se bojé, da bi šola otroka preveč ne učila in ne mučila s kacimi nauki, da ga noben součenec ne pogleda krivo i. t. d.; takim ni gotovo na tem ležeče, ako njih otrok marljivo ali leno v šolo hodi, da dan gubi, da dobro in koristno tisti čas porabi, kadar mu je duh ali um pripravljen, da si lahko in brez truda prisvojuje, kar mu se razumno proža ali ponuja.

Poleg vsega tega ne smemo pozabiti, da tudi bolezen časi ne dopusča, da otroci v šolo hodijo; starši bi pa vendar radi, da bi njih otroci vse znali pa se malo učili, da bi v vseh obzirih napredovali; akoravno je šolsko leto dokončano, pa otroci morda še štiri mesece vsega leta niso bili v šoli.

Ali to vse ni še dosti. Tudi so taki, rekel bi, neizkusni, nespretni starši, kateri vsako priložnost radi porabijo, da vpricho otrok ogovarjajo in psujejo učitelja, da si opravičijo razdraženo deco.

Vprašamo vsacega, kateri ima le količkaj vesti, kateri ni bral in se preučil Jean Paula, Pestalozzia in drugih pedagogov starega in novega veka: Kam li morejo taki starši dospeti s svojim pogubnim modrovanjem?

Kar je učitelj z veliko muko in z nesebičnim delom nekoliko mesecev sozidal, zrušijo oni naenkrat s svojo derzovito roko in, misleči, da bodejo te razvaline podkopali ali vsaj ogerdili učitelja, ne opazijo, da s smertnim grehom vsajujejo korenine v poštenje in izobraženje svojih otrok.

Konečno so tudi taki starši, katerim ni dovoljno vstrojena ali narejena šola, katerim niso dovolj sposobni učitelji, in kateri ne premislijo, da zerno, ki pade na kamen, ne požene, ne raste, ne cvete in ne prinese sadu; kjer pa zerno, akoravno malo vredno, pade na dobro zemljo, rodi koristni sad.

Serce in um otrokov, to je, ali terd kamen ali dobra zemlja, in besede učiteljeve so posejane zernica.

Da bode šolsko podučevanje imelo dober vspeh, mora učitelj s kersčansko ljubeznijo, poterpežljivostjo in s tečnimi sredstvi vplemenovati otroške serca in um, in otrok mora z iskrenim srcem, z živahnim umom in s pazljivim očesom slediti in prisvojovati si učiteljeve besede.

Zato rečemo: „Šola in starši, — starši in šola, podlaga so izobraženja in sreča naroda!“

L. Tomšič.

Iz zgodovine kersanske ljudske šole.

(Dalje.)

Med tem pa tudi v Avstrii niso rok križem deržali. Očita se sicer Avstrii, da je z vsemi prenarodbami za stoletja zadej;